

[Log ind](#)[Annoncering](#)[Om Modkraft](#)[Stillinger på ModkraftKlub](#)[MedkraftPrivatlivspolitik](#)[Skrivevejledning](#)[Kontakt](#)[Bliv bruger](#) **Annonce**

MODKRAFT

MODKRAFTS REDAKTION ER PÅ SOMMERFERIE

I juli måned holder redaktionen ferie, og nyheds- og baggrundssektionen er i dvale, indtil august, hvor vi igen er tilbage. Savner du os, så bliver blogsene opdateret, som de plejer, ligesom vores Facebook fortsætter i en sommerversion hele måneden.

MODKRAFT

[Modkraft](#)

[Steen Gottlieb](#)

14

[Enhedslistens strategi ... er nationalistisk, og partiet er derved afmægtigt parkeret i en blindgyde ....](#)

[Liv Rolf Mertz](#)

[Gæsteblogger Lene Tymoshenko rapporterer: Det venstreradikale husprojekt Rigaer94 i Berlin-Friedrichshain er fortsat under belejring af politiet.](#)

[MNyheder](#)[Debat & Blogs](#)[Magasin](#)[Foto](#)[Kalender](#)[Biblioteket](#)

[ModKultur](#) Refleksioner i den levende kultur

Filmanmeldelse

3. marts 2016 - 10:24

Oscar-vinder handler om helt, der kæmper for en fiks ide

Den Oscar-vindende, ungarske spillefilm »Sauls søn« er en hyldest til den nyttesløse anstændighed.

1

Like

- [print](#)
- [facebook](#)
- [twitter](#)
- [rss](#)
- [Modkraft](#)

Af Lars Ploug

Den ungarske jøde Saul Ausländer er *kapo*, en af de fanger som i nazisternes udryddelseslejre fik et marginalt længere liv af at være tandhjul i dødsfabrikkernes maskineri.

Saul hjælper til med at tage imod transporterne af jøder, med at klæde de dødsmerkede mennesker af og berolige dem, inden de går ind i gaskammeret.

Straks de tunge døre er lukket, og gassen sluppet løs, går Saul igang med at indsamle det tøj og de værdier, som fangerne har efterladt i »omklædningsrummet«, og når »operationen« er overstået, er det hans og de andre kapoers opgave at slæbe ligene til krematorierne og iøvrigt skure-skrubbe gaskammeret, så det kan være rent og pænt inden den næste transport.

Farligt procedurebrud

Så meget forstår man om Saul Ausländers hverdag i udryddelseslejren allerede få minutter inde i ungarske instruktør László Nemes film *Sauls Søn*.

Og man forstår, at han er »dygtig« til sit arbejde, sådan som man skulle være det for at udskyde det uundgåelige lidt. Han hjælper bestemt og uden et ord de jødiske fanger af med deres tøj, og det er ikke ham, der giver dem anledning til panik.

En dag sker der imidlertid noget, der får Saul til at bryde med proceduren og dermed risikere sit eget og andres liv. I bunkerne af lig finder Saul en dreng, som gassen ikke har slået ihjel. En tilkaldt SS-læge afliver drengen og giver ordre til, at han skal obduceres.

Saul skjuler den døde dreng, for at han kan få noget, der ligner en jødisk begravelse. Det er ingen ukompliceret sag for en en mand, der som Saul lever, *fordi* han hjælper hjulene i dødsfabrikken med at snurre. Hans projekt bliver grus i det maskineri, han og de andre kapoer overlever ved at smøre.

Forjaget og forstyrret

Filmen bliver ved længe efter dens *point of no return*, og jeg vil ikke skrive yderligere om handlingen. Ikke for at undgå at tage overraskelsen fra folk. Sauls Søn er ikke en film, der i den forstand har overraskelser at byde på. Dens »filmiske seværdighed« står ikke i gæld til plotmæssig eller anden finurlighed, men til dens billedside og klipning.

I billederne er man altid i ansigtet af, eller over skulderen på Saul Ausländer, når hans kamp for den undtagelsesvise anstændighed i den konsekvente vederstyggelighed fører ham rundt i lejren i jagten på en rabbiner, der kan sige, hvad der skal siges over den døde dreng.

Saul går rundt som i en boble, og omkring ham udfolder lejrens liv og død sig som på en og samme tid fjerne og nære tildragelser.

I boblen, som man altså deler med Saul, får vi indimellem »besøg« af andre fanger, som ikke forstår hans for dem og ham livsfarlige omsorg for en dreng, der tilmed er død, og af de vagter, der ser til, at der aldrig er langt til kuglen i hovedet for kapoerne.

Og den boble tvinger os til at blive i Sauls nære og sære verden, omgivet af mennesker der enter dør eller slår ihjel

Der er aldrig ro omkring Saul. Alt der foregår er forjaget og forstyrret, brutalt og vanvittigt. *Sauls søn* udspiller sig i helvede på jord.

Helt for en fikse ide

Sauls Søn har vundet en Oscar for at være den bedste udenlandske film i 2015, og netop kameraarbejdet har fået mange anmeldere til at give den gas, når stjerner og hjerter er blevet delt ud. Og jeg har ingen grund til at trække fra den ros, som filmen allerede har fået.

Hovedrollen som Saul Ausländer spilles af Géza Röhrig, og det gør han fantastisk. Den sammenbidte mine, hvormed han gør sit uhyrlige arbejde og tager kampen op for anstændighed til den døde dreng, trækker historien og binder den sammen, og på en måde er der altså ingen andre i den end ham.

Saul er ingen helt, hvad man jo ellers skulle tro, når Hollywood kaster en Oscar-statue efter historien om ham. I alt fald ikke i den tradition, som filmbyen har for den slags. Han løfter ingen pegefingre overfor de medfanger, der tøver med at hjælpe, eller som afviser at gøre det.

Hans dåd er rent symbolsk. Han udsætter sig selv og andre for livsfare på grund af sin fikse ide om, at netop *denne* døde dreng har særligt brug for den værdighed, som dødslejrens hele organisation og funktion er til for at nægte dens ofre.

Skal man finde på en pointe udover den, der specifikt handler om nazismens organiserede masse mord, eller mere generelt om den menneskelige kapacitet for umenneskelig grusomhed, må den handle om, at det er den fikse ide, der er helten.

Der gives ingen speciel grund til, at det netop er Saul, som ud af det blå får på hjernen, at den ene døde tilfældige drengs værdighed er værd at redde blandt de tusinder af mennesker, han hjælper til med at gøre aske af. Men trods det tilsyneladende futile i forhavendet er det alligevel

netop ham, der gør det.

Men i sin anonyme heroisme redder han håbet fra at være meningsløst.

Tilsyneladende meningsløshed

Lige præcis dét, synes jeg, at filmen i sin grim- og grumhed siger allersmukkest. Det, den siger, er sagt og skrevet før, og det kan nok ikke siges for tit.

En af dem, der siger det finest, er den jødiske filosof Hannah Arendt i hendes klassiker om den israelske stats retssag mod Adolf Eichmann, der blev hængt i Jerusalem i 1962 for sin andel i *Die Endlösung*

I bogen *Eichmann i Jerusalem (En rapport om ondskabens banalitet)* skriver Hannah Arendt om dem, der som bureaukraten Eichmann forsvarer sig med de ordrer, de bare fulgte, og med den risiko, de udsatte sig for, hvis de var ulydige.

Deres påstand var, at ulydighed og modstand var nyttesløs, og at deres rolle i maskineriet var ligegyldig, fordi de kunne erstattes.

Med henvisning til Feldwebel Anton Schmidt, der blev henrettet i 1942 for at have reddet flere hundrede jøder, skriver Hannah Arendt sig op imod påstanden om den nyttesløse modstand. Det er totalitarismens påstand, at modstandens og ulydighed kan begraves i »glemslens huller«, men sådanne huller findes ikke.

»Intet menneskeligt er så perfekt, og der er simpelthen for mange mennesker i verden til, at glemsel er mulig. Der vil altid være en mand i live til at fortælle historien«, skriver hun og fortsætter:

»Moralen i sådanne historier er enkel og letfattelig. I politisk forstand går den på, at de fleste vil bøje sig under et et rædselsregime, men nogle vil ikke, ligesom moralen i de lande, hvor den endelige løsning blev bragt i forslag, var den, at 'det kunne ske' de fleste steder, *men det skete ikke overalt*. I menneskelig forstand kræves der ikke andet, og mere kan heller ikke med rimelighed forlanges, hvis denne planet skal vedblive at være egnet til menneskelig beboelse«.

Det er pointen i *Sauls søn*, eller en af dem.

Lars Ploug er cand.mag og medlem af Modkrafts redaktion.

Sauls søn (Saul Fia). Instruktion: László Nemes. Manus: László Nemes og Clara Royer. Foto: Mátyas Erdély. Ungarn 2015. 107 minutter.

Redaktion: [Modkultur](#)

Emneord: [Film](#)
[anmeldelse](#)
[Kultur](#)

[Log ind](#) eller [opret en konto](#) for at skrive kommentarer

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**

Annonce

Vi er:
**Danmarks sikreste
andelskasse 2016!**

SKIFT BANK LIGE HER >>

**FÆLLES
KASSEN**
Hele Danmarks. Frederiksbergs eneste.

Nyheder

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
2 dage

[Vi talte med fire pantsamlere om at arbejde på Roskilde](#)

Peter Kenworthy
Kommentar
4 dage

[Brexit handler om protest, frygt og politisk elite](#)

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
4 dage

[35 tons overskudsmad fra Roskildes madboder sendes videre](#)

Mikkel Skov Petersen
Roskilde festival
4 dage

[Veteranernes effektive højhastighedslarm: Slayer på Arena](#)

Jan Nielsen
Retssag
5 dage

[Tidligere løjtnant skal betale en halv milliard i erstatning for mordet på Victor Jara](#)

Gitte M. Rasmussen
Roskilde Festival
5 dage

[Reykjaviks døtre: »We wanna be loud, we wanna be political!«](#)

Debat

[Steen Gottlieb](#)
3 dage
14

["Ud af EU": handlingslammende nationalisme.](#)

[Liv Rolf Mertz](#)
4 dage

["For flere risikozoner, utæmmelige projekter og et solidarisk kvarter!!!"](#)

[Erik Christense...](#)
4 dage

[Hvad kan vi lære af den schweiziske folkeafstemning om basisindkomst?](#)

[Astrid Vang Han...](#)
5 dage
3

[Alternativet til EU](#)

[Rina Ronja Kari](#)

6 dage

8

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra](#)

[Rina Ronja Kari](#)

6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra.](#)

Magasin

Mikkel Skov Petersen

Roskilde Festival

2 dage

[Med hippiefar på guitareventyr: Neil Young på Orange](#)

Mikkel Skov Petersen

Anmeldelse

3 dage

[Legesyg uglemetal: Kvelertak på Avalon](#)

Karen Helveg Petersen

Politisk økonomi

4 dage

[BNP: Giver vækstbegrebet nogen mening?](#)

Eskil Andreas Halberg

Anmeldelse

5 dage

[Anmeldelse: hyldest til lediggangen](#)

Sune Køter

Mindeord

6 dage

[Mindeord: Samuel levede der, hvor det hele skete](#)

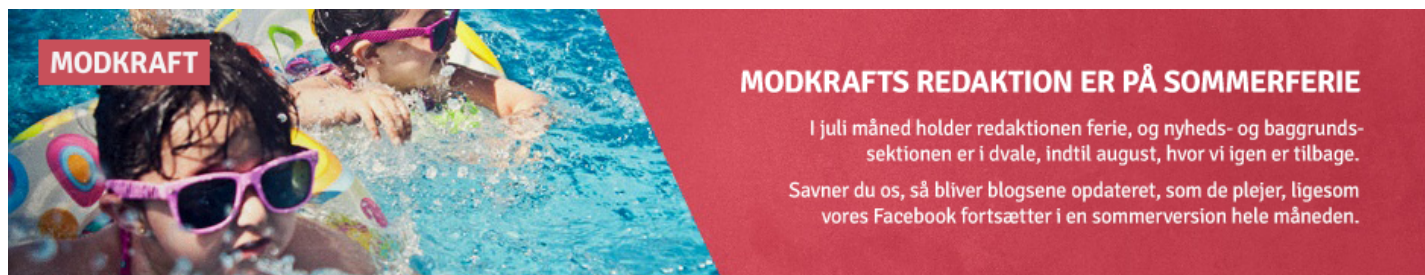
Helga Lützen

Mindeord

6 dage

[Mindeord: Kampen fortsætter, Samuel](#)

Annonce

MODKRAFT

MODKRAFTS REDAKTION ER PÅ SOMMERFERIE

I juli måned holder redaktionen ferie, og nyheds- og baggrundssektionen er i dvale, indtil august, hvor vi igen er tilbage. Savner du os, så bliver blogsene opdateret, som de plejer, ligesom vores Facebook fortsætter i en sommerversion hele måneden.

MODKRAFT

Modkraft.dk · c/o Mediebureauet Monsun
Nørrebrogade 5 C, 1. sal · 2200 København N
3539 7331 · redaktion@modkraft.dk

Drevet af [Mediebureauet Monsun](#)

Mest Læste Artikler
5 dage

[Tidligere løjtnant skal betale en halv milliard i erstatning for mordet på Victor Jara](#)

2 dage

[Vi talte med fire pantsamlere om at arbejde på Roskilde](#)

5 dage

[Revkjavijs dotre: »We wanna be loud, we wanna be political!«](#)

6 dage

[Mindeord: Samuel levede der, hvor det hele skete](#)

2 dage

[Med hippiefar på guitareventyr: Neil Young på Orange](#)

5 dage

[Anmeldelse: hyldest til lediggangen](#)

6 dage

[Mindeord: Kampen fortsætter, Samuel](#)

6 dage

[Mindeord: Samuels kærlighed kendte ingen grænser](#)

Mest Læste Blogs
6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra](#)

5 dage

[Alternativet til EU](#)

3 dage

["Ud af EU": handlingslammende nationalisme.](#)

4 dage

["For flere risikozoner, utæmmelige projekter og et solidarisk kvarter!!!!"](#)

4 dage

[Hvad kan vi lære af den schweiziske folkeafstemning om basisindkomst?](#)

6 dage

[Drop illusionerne! EU kan ikke forandres indefra.](#)